

УДК 785.1

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-12>**Юлія КОСТАНДОВА**

здобувачка другого року навчання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, Міжнародний гуманітарний університет, Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, Україна, 65000; викладач спеціалізації «Музичне мистецтво естради (спів)», КЗ «Одеський фаховий коледж мистецтв ім. К.Ф. Данькевича», вул. Дворянська, 32, м. Одеса, Україна, 65023

ORCID: 0009-0007-9243-1121

Бібліографічний опис статті: Костандова, Ю. (2025). Джазова естетика та український мелос: до питання щодо траєкторії розвитку та взаємодії у сучасній виконавській діяльності. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 81–88, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-12>

ДЖАЗОВА ЕСТЕТИКА ТА УКРАЇНСЬКИЙ МЕЛОС: ДО ПИТАННЯ ЩОДО ТРАЄКТОРІЇ РОЗВИТКУ ТА ВЗАЄМОДІЇ У СУЧАСНІЙ ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета роботи – у статті досліджується розвиток джазової естетики та її взаємодія з українським мелосом, зокрема в контексті сучасного джазового виконавства в Україні. Метою є розгляд еволюційних шляхів джазового мистецтва як яскравого музичного явища в Україні, аналіз його взаємодії з національними традиціями та виокремлення специфічних ознак українського джазового стилю.

Методологія – у роботі застосовано історико-культурологічний підхід, який дозволяє простежити розвиток джазової музики в Україні з початку XX століття до сьогодення. Використано методи музикознавчого аналізу для вивчення основних етапів формування українського джазу, а також порівняльний підхід для виявлення впливу міжнародних тенденцій на національну музику.

Наукова новизна – у статті вперше системно досліджується роль джазу у формуванні української музичної ідентичності з акцентуванням взаємодії джазових і українських народно-пісенних елементів. Особливу увагу автором приділено впливу історичних та соціальних аспектів на розвиток джазу в Україні. Також досліджена творчість українських джазових музикантів, таких як Ігор Хома, Сергій Давидов, Марина Юрасова, які зуміли поєднати традиційні мелодії з джазовими інноваціями.

Висновки – розвиток джазу в Україні є результатом складного процесу взаємодії культурних впливів. Українські джазові музиканти успішно адаптували музично-стильові показники джазового мистецтва до національної музичної традиції, що сприяло формуванню унікальної української джазової школи. Сьогодні український джаз активно інтегрується в міжнародний культурний простір, зберігаючи при цьому свою національну ідентичність. Внесок таких виконавців, як Ігор Закус, Наталія Лебедева, Сергій Давидов, Олексій Петухов, демонструє важливість синтезу джазу з іншими жанрами для збагачення музичного ландшафту України.

Ключові слова: джаз, джазова естетика, український мелос, виконавство, взаємодія культур, український фольклор, джазова культура, музичне мистецтво, синтез.

Yuliia KOSTANDOVA

A second-year student of the third (educational and scientific) level of higher education at the Department of Musical Art and Sound Engineering, International Humanitarian University, 33 Fontanska Road, Odesa, Ukraine, 65000; lecturer in the specialization “Musical Art of Variety (Singing)” at the K.F. Dankevych Odesa Professional College of Arts, 32 Dvoryanska Str., Odesa, Ukraine, 65023

ORCID: 0009-0007-9243-1121

To cite this article: Kostandova, Yu. (2025). Dzhazova estetyka ta ukrainskyi melos: do pyttannia shchodo traiektorii rozvytku ta vzaiemodii u suchasni vykonavskii diialnosti. [Jazz Aesthetics and Ukrainian Melos: to the question of the trajectory of development and interaction in contemporary performance practice]. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 81–88, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-2-12>

JAZZ AESTHETICS AND UKRAINIAN MELOS: TO THE QUESTION OF THE TRAJECTORY OF DEVELOPMENT AND INTERACTION IN CONTEMPORARY PERFORMANCE PRACTICE

***The purpose** of the study is to investigate the development of jazz aesthetics and its interaction with Ukrainian melos, in particular in the context of contemporary jazz performance in Ukraine. The aim is to examine the evolutionary paths of jazz art as a vibrant musical phenomenon in Ukraine, analyze its interaction with national traditions, and identify specific features of the Ukrainian jazz style.*

***Methodology** – the work uses a historical and cultural approach, which allows us to trace the development of jazz music in Ukraine from the beginning of the 20th century to the present. Methods of musicological analysis were used to study the main stages of the formation of Ukrainian jazz, as well as a comparative approach to identify the influence of international trends on national music.*

***Scientific novelty** – the article systematically studies for the first time the role of jazz in the formation of Ukrainian musical identity, emphasizing the interaction of jazz and Ukrainian folk song elements. The author pays special attention to the influence of historical and social aspects on the development of jazz in Ukraine. The work of Ukrainian jazz musicians, such as Igor Khoma, Serhiy Davydov, and Maryna Yurasova, who managed to combine traditional melodies with jazz innovations, is also studied.*

***Conclusions** – The development of jazz in Ukraine is the result of a complex process of interaction of cultural influences. Ukrainian jazz musicians have successfully adapted the musical and stylistic characteristics of jazz art to the national musical tradition, which has contributed to the formation of a unique Ukrainian jazz school. Today, Ukrainian jazz is actively integrating into the international cultural space, while preserving its national identity. The contributions of such artists as Igor Zakus, Natalia Lebedeva, Serhiy Davydov, and Oleksiy Petukhov demonstrate the importance of synthesizing jazz with other genres to enrich Ukraine's musical landscape.*

***Key words:** jazz, jazz aesthetics, Ukrainian melos, performance, cultural interaction, Ukrainian folklore, jazz culture, musical art, synthesis.*

Актуальність проблеми. «В наш час, коли людина, яка озброєна усіма досягненнями науки та техніки, навчилася розповсюджувати інформацію по всій земній кулі з легкістю повітря, який підштовхує листя на галявині, важко здивувати будь-кого тим, що ідея тій чи іншій культури несподівано виявилася в іншій, далекій від неї частині світу. І повсюдне розповсюдження за якихось шістьдесят-сімдесят років такого музичного явища, як джаз чи не найдивовижніший факт культури нового часу» (Collier, 1979, с. 4). Такими словами починається одна з найвідоміших книг про джаз Джеймса Лінкольна Колієра «Становлення джазу», яка була написана ним в далекі 70-ті роки ХХ століття. Зараз, вже майже наприкінці першої чверті ХХІ століття, коли минуло вже більш ста років з моменту народження вказаного музичного феномену, він перетворився на універсальну мову, яка долає національні, етнічні та культурні бар'єри. Джазове мистецтво не тільки активно функціонує, як особливий вид музичної діяльності, але й має достатньо потужний та глибокий вплив на культурну та музичну сфери інших країн. Українська музична культура ніколи не залишалася осторонь будь-яких трансформацій та інновацій, демонструючи відкритість до інтеграції найкращих здобутків світової музичної спадщини. Композиторська

та виконавська школи України завжди активно взаємодіяли з передовими тенденціями зарубіжної музичної культури, черпаючи натхнення та досвід у провідних світових та європейських традиціях. При цьому українські митці зуміли зберегти й примножити свою національну ідентичність, впітаючи у сучасні стилі автентичні мотиви, інтонації й характерну емоційність, притаманні рідній культурі. Не став винятком і джаз – явище, що знайшло в Україні благодатний ґрунт для розвитку. Сучасність та актуальність статті полягає в дослідженні та вивченні особливостей взаємодії та взаємопроникнення двох досить далеких культур, синтез яких додає новий, особливий та незвичайний колорит у сучасне вітчизняне виконавство.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації дають достатньо розгорнуту та актуальну інформацію, але потрібно більш ретельно та глибоко розглянути саме питання *траєкторії розвитку* та взаємодії саме у виконавській діяльності вітчизняних музикантів. Наприклад, дослідниця В. М. Тормахова у своїй монографії «Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез» достатньо глибоко розглядає питання синтезу українського фольклору та сучасної української музичної культури, але здебільш аналізу підлягає естрадний

напрямок сучасного вокального мистецтва, впливу фольклору на сучасну джазову авангардну музику був присвячений один розділ книги (Тормахова, 2017, с. 139-148).

Сучасна українська музикознавиця З. П. Рось дослідила актуальну проблему національної джазології у своїй статті «Інтеграція фольклору та джазу як одна з характерних особливостей сучасної української джазової музики», в якій розглянуто «інтеграційні процеси автентичного музичного фольклору і вітчизняного джазу», спорідненість та відмінність джазу і фольклору (Рось, 2016, с. 11).

У статті «Синкретизм фольклору і джазу в музичному мистецтві України кінця ХХ – початку ХХІ століття» українська дослідниця Л. Б. Романюк розглядає шлях взаємодії джазового мистецтва і національного фольклору, де автор торкається питань сучасного джазового виконавства (Романюк, 2015).

Більш ретельно та вузько спрямовано дослідив питання взаємодії джазової культури та українського етносу вчений А. М. Соловійов у своєму дисертаційному дослідженні «Джазова обробка народної пісні у творчості українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття». У вказаній науковій праці розглянуто «специфіку музично-теоретичних систем джазу і фольклору», «акцентовано категорії спільного та відмінного», а також «розкрито значення жанру джазової обробки народної пісні у контексті вітчизняної музичної культури» (Соловійов, 2022, с. 6-7).

Мета дослідження. Ретельно розглянути та описати в хронологічному порядку траєкторію розвитку та взаємодії джазової культури та українського мелосу, починаючи з початку ХХ століття й до наших часів. Дослідити та вивчити особливості виконання у різні часи, вплив на виконавство соціальних та історичних змін.

Виклад основного матеріалу. Проникнення джазової музики в українське музичне середовище почалося ще на початку ХХ століття та мало дуже складну долю, але джазові традиції зайняли свою нішу та впевнено інтегрувалися в вітчизняну музичну культуру українського виконавства, вбираючи в себе при цьому всі ознаки «національного». Перші кроки «українського джазу» були орієнтовані на досягнення європейських та американських

музикантів цього напрямку. З'явилися перші джазові ансамблі та оркестри, в репертуарі яких були популярні твори цього жанру, що стало свідченням інтересу до цього музичного явища та його інтеграції в музичний простір нашої країни (слід зазначити, що у той час в Україні не існувало ніякої джазової освіти, джазових викладачів, джазового виховання тощо) і 25 грудня 1925 року відбувся перший концерт у Харкові українського джазового бенду під керівництвом талановитого музиканта й композитора Юрія Мейтуса. Ця подія стала не лише відправною крапкою «нової музики» у вітчизняній музичній культурі, позначила початок формування української джазової традиції, але й продемонструвала готовність музикантів експериментувати та привносити в цей жанр свої унікальні ідеї. Оркестр Юрія Мейтуса виконував як адаптовані твори зарубіжних джазових композиторів, так і оригінальні композиції, у яких поєднувалися риси класичного джазу та українські мотиви. Вказаний концерт став поштовхом для подальшого розвитку джазового мистецтва в Україні, зокрема створення нових колективів і зростання інтересу у публіки до джазу. Відтоді Харків, як і інші великі міста України, перетворився на осередок джазової культури, що сприяло її популяризації та утвердженню в національному музичному ландшафті.

Післявоєнний період, який припав на кінець 1940 –х років, став одним із найскладніших етапів в історії українського джазу. У цей час радянська влада почала активно боротися з усіма проявами культури, які асоціювалися із західним світом, вбачаючи в них «ворожі» впливи. Саме слово «джаз» потрапило під заборону, а виконання джазових творів обмежувалися суворими квотами, що фактично унеможливлювало вільну творчість у цьому жанрі. Музикантам доводилося працювати в умовах постійного тиску й цензури, адаптуючи репертуар і уникаючи відкритих проявів джазової естетики, яка сприймалася владою як загроза соціалістичній ідеології. Однак, попри всі перепони, джаз в Україні продовжував існувати, розвиватися і навіть знаходити шляхи для процвітання. Епоха свінгу, яка тривала в цей час, стала свідченням того, що джаз був не лише популярним серед слухачів, але й надихав митців на нові звершення. Одним

з яскравих прикладів стало існування та діяльність джаз-оркестру «Дніпро», який завдяки наполегливості музикантів і диригентів залишався центром джазового життя. Значним кроком уперед стало також відкриття першого джаз-клубу у Києві, який став осередком творчої свободи, місцем зустрічей і обміну ідеями між музикантами та поціновувачами джазу. Подальший прорив відбувся у 1967 році, коли в Україні вперше провели джазовий фестиваль під назвою «Джем-сейшн». Ця подія не лише об'єднала музикантів із різних регіонів, але й продемонструвала, що навіть в умовах ідеологічного тиску джаз здатен надихати й гуртувати людей, прокладаючи шлях до культурного розмаїття та свободи творчості.

Подальший шлях джазу в Україні був вже не таким складним, як попередній період: він був сповнений нових викликів і досягнень, що відображали загальні тенденції розвитку культури в умовах радянської системи та її поступового розпаду. У цей період джаз поступово виходить із тіні ідеологічних заборон, хоча й все ще супроводжується певними обмеженнями. Ця музика стає більш затребуваною серед слухачів, а українські музиканти все частіше беруть участь у фестивалях, як в середині країни, так і за її межами. У 1970-х роках джаз переживає період експериментів і стилістичних пошуків. Музиканти починають поєднувати традиційний джаз із елементами фольклору, класичної музики, сучасних жанрів. З'являються нові талановиті виконавці, композитори та колективи, які розширюють горизонти українського джазу.

Одним з найпотужніших та впливових джазменів того часу став Ігор Хома (29 квітня 1929 рік, Краків, Польща – 14 жовтня 1984 рік, Львів, Україна) – український музикант, композитор, джазмен, засновник української школи джазової музики, автор джазових п'єс та імпровізацій, естрадних пісень, музики до драматичних вистав та музичних фільмів, засновник та керівник львівського ансамблю «Медікус». Творчість цього музиканта мала достатньо серйозний вплив на український джаз, об'єднавши національні мотиви та віртуозну імпровізацію. Саме Ігор Хома став однією з ключових постатей, яка формувала та розвивала напрям імпровізаційного джазу, що орієнтувався на глибокі традиції українського мелосу. Завдяки

його творчим зусиллям виникла неперевершена колаборація двох музичних світів – українського фольклору та джазу, яка стала не лише інноваційною, але й отримала широке визнання серед виконавців, композиторів та слухачів. Ця синергія відкрила нові горизонти для музичної творчості, започаткувавши багатогранний процес експериментів і пошуків у різних напрямках. Характерними рисами цього стилю стали особлива ритмічність і пульсація, незвичайні гармонійні оберти, які вдало поєднувалися з мелодійністю української пісні. Її ладова специфіка, вокалізація, ліризм та емоційна виразність додавали музиці унікальності, роблячи її близькою та зрозумілою широкому слухачькому загалу. Цей новий музичний напрям не лише збагачував українську культуру, але й ставав джерелом натхнення для інших виконавців та композиторів. Унікальна стилістика ансамблю Ігоря Хоми стала основою для формування цілої низки музичних проектів, які інтегрували українські традиції в сучасні джазові форми і навпаки, додавали до вітчизняної авторської музики дух та естетику джазової. Завдяки цьому український джаз не просто знайшов свою самобутність, але й зайняв гідне місце на світовій музичній арені, ставши своєрідним мостом між минулим і сучасністю, між традиціями та інноваціями.

До часів незалежності на вітчизняній джазовій сцені з'явилася ціла плеяда талановитих музикантів, які не лише пропагували джаз, але й сміливо поєднували його з національними традиціями, створюючи унікальний стиль звучання. Серед таких митців особливе місце посідають Юрій Кузнецов, відомий своєю майстерністю як піаніст і композитор, та гітарист-віртуоз Енвер Ізмайлов, чий інноваційний технічний підхід і органічне вплетення кримськотатарських мотивів у джазові композиції стали справжнім проривом.

Фьюжн-гурт «Брати Блюзу» здобув популярність завдяки своєму яскравому поєднанню джазу, блюзу та елементів народної української музики, що створювало атмосферу легкості і драйву, близьку широкому колу слухачів.

Не менш важливий внесок зробив гурт гітариста Сергія Овсяннікова, який привніс у джазовий ландшафт України сучасне звучання, орієнтоване на міжнародні стандарти. Водночас цей період відзначився активною діяльністю

численних інших колективів та солістів, які працювали у різних напрямках – від класичного джазу до авангардного та фьюжн-стилів.

Починаючи з 1960-х і до 1990-х років, українські джазові музиканти поступово виборювали своє місце на музичній сцені, попри політичні й ідеологічні обмеження. Вони не лише відстоювали право джазу на існування в умовах радянської цензури, але й формували його унікальну українську ідентичність. Збагачуючи джаз національними мелодіями, ладовими структурами та характерною емоційністю, вони створили музику, яка стала частиною національної культурної спадщини та фундаментом для подальшого розквіту в незалежній Україні та його інтеграції у світову музичну культуру.

Епоха незалежності принесла свіжий подих свободи та відкрила багато горизонтів можливостей. Завдяки зняттю ідеологічних обмежень і інтеграції в міжнародний культурний простір, джазова сцена України почала стрімко зростати, даруючи слухачам талановитих виконавців, композиторів і колективи, які суттєво розширили уявлення про український джаз. Серед яскравих представників нової хвилі – Ігор Закус (м. Київ), один із найвидатніших бас-гітаристів сучасності, музикант, композитор, викладач, Заслужений артист України, чия творчість поєднує технічну майстерність і глибоку емоційність. У лютому 2007 року Ігор Закус став засновником та художнім керівником успішного проекту JazzKolo. Цей проект створений для підтримки українського джазу, спрямований на розвиток української імпровізаційної музики та для об'єднання музикантів України. Також Ігор Закус заснував етно-джазовий проєкт «Співанки» – студійний запис стародавніх українських пісень, аранжованих композитором та оркестрованих Ігорем Юзюком. До проєкту були залучені численні музиканти з різних країн, зокрема Szymon Mika (Польща), Andy Ninvalle (Нідерланди), Родіон Іванов, Артур Фролов, Олександр Павлов (Україна), українська етно-співачка Іванка Червінська та Симфонічний оркестр «GosOrchestra», диригент – Олександр Госачинський. В проєкті реалізовано за допомогою різних сучасних звуків, стилів та музично-виконавських прийомів нове прочитання та осмислення українських пісень, розкрито особливі та неперевершені національні мелодії. Гуцульський лад оформлено

у сучасні ритми та гармонії, все це підтримує та посилює фактурне забарвлення оркестру. Такий проєкт – це можливість популяризувати український джаз за межі країни.

Наталія Лебедева (м. Київ), знана як піаністка й композиторка, вражає своєю багатогранністю, вплітаючи у свої композиції елементи класичної музики та народних мотивів. Сергій Давидов (м. Харків) – яскравий представник вітчизняного джазового мистецтва, композитор та піаніст, який дуже влучно втілює джазові аранжування українських народних пісень. Автор понад 100 різножанрових і різномасштабних тем для імпровізацій, шість записаних альбомів, один з них – «Українські джазові танки» – яскравий приклад синтезу українських танцювальних мотивів з джазовим аранжуванням. До альбому входять такі композиції: «Продовження сну», «Махаон», «Танок №3 (Вальс для Ірини)», «Танок №4 (Віз з квадратними колесами)». Так, «Танок №3 (Вальс для Ірини)» є прикладом витонченого поєднання української мелодики з джазовими гармоніями. Композиція витримана у розмірі $\frac{3}{4}$ – класичний вальсовий метр, однак джазовий підхід дозволяє виконавцям змінювати ритмічні акценти, що додає динамізму і нестандартних ритмічних варіацій. Мелодика поєднує традиційні українські інтонації. Спостерігається використання пентатонічних інтонацій, що характерно для гуцульських народних пісень. Водночас мелодія підкорена джазовим принципам, з акцентами на певні ноти. Також значну роль в цьому творі відіграє джазова імпровізація, де виконавці активно використовують свінгові ритми, екстремальні акценти. Така трансформація традиційних українських народних мотивів у новітній формат надає можливість слухачу відчувати автентичну народну музику і джазову експресію. Відомий одеський музикант Олексій Петухов демонструє високий рівень джазового піанізму, поєднуючи традиційні та сучасні риси у своєму стилі.

Лаура Марті, співачка з унікальним тембром і яскравою енергетикою, а також Млада і Джамала – одні з найвідоміших вокалісток, які привнесли у свої виступи глибокий ліризм і неповторний етнічний колорит.

Зупиняючись на творчості різних виконавців, зазначимо таку яскраву сучасну українську вокалістку як Марина Юрасова (Млада) – ори-

гінальну виконавицю українського фольклору, який у поєднанні з сучасними музичними течіями, зокрема джазовими тенденціями, народжує стиль виконавиці – «Ethno Fantasy Music». Візитівкою виконавиці став її дебютний альбом «Ой, весна, весна...», який вийшов у 2005 році. В цьому альбомі представлено оригінальне бачення українського фольклору у поєднанні з джазовими традиціями та течіями. Музика альбому відразу попала в ротацію на радіо у Канаді, США, Великобританії, Бельгії, Голландії, Франції та відразу була відмічена як перший у своєму роді український проєкт. Альбом складається з 15 пісень, кожна з яких має свій неповторний колорит. Наприклад, пісня «Крокове колесо» є зразком естрадної музики з елементами етно-стилістики. По-перше, це виразна художня сповідь, у якій поєднано глибину народної пісенності, сучасну вокальну чуттєвість і філософську наповненість. По-друге, ця пісня є прикладом сучасної музичної інтерпретації української фольклорної традиції в контексті джазового мислення. Загалом, пісня складається з двох складових – сольні та інструментальні частини. Соло – жіноча лірика (фольклорний голос співачки), частини, в яких чітко прослуховується народнопісенна інтонаційність, співучий та плавний характер, з типовими для українського фольклору ходами: використання секундних та терцієвих інтервалів, характерні півтони та затягування окремих нот. Використання мотивів обрядових пісень – інтонаційно пісня перегукується з жіночими ліричними наспівами, зокрема тими, що пов'язані з темою долі, життя, часу. Сольні частини виконуються у змішаному розмірі – 6/8+4/8, що дає відчуття «нерівномірного метричного дихання» та створює ефект «нерівного кола» – поетичне відтворення самої ідеї пісні. Така метрична асиметрія нагадує структуру обрядових пісень, де ритм диктується не метрономом, а текстом і змістом. Співачка використовує суміш розмовного й пісенного стилю – наближає пісню до традиційної манери виконання колискових, обрядових пісень, де слово завжди важливе не менш за мелодію. Форма пісні – куплетна з елементами наскрізного розвитку, що наближає її до імпровізаційного формотворення. Інструментальні частини контрастні вокаль-

ним. Короткі вставки з джазовими гармонічними ходами, мають всі ознаки джазової імпровізаційності, проте вони структурно вписані у загальний задум композиції. Звукова палітра ніби балансує між фольклорною естетикою звучання (сопілкові тембри, тремтливі фортепіанні пасажі) та стилістикою *contemporary jazz* (танцювальний напрям джазової музики, який з'явився на початку ХХ століття, де поєднуються різноманітні техніки та стилі. Акцент на емоційність, легкість, свободу та імпровізаційність). Ритмічна сторона інструментальних частин побудована на синкопуванні і виконується у чіткому метрі 8/8, спрацьовує як структурний остов композиції загалом. Саме у вказаному розмірі 8/8 і подається інструментальний вступ, всі інтерлюдії та частково кода пісні. Гармонічна мова збагачена септакордами, збільшеними та зменшеними акордами, акордами з альтерованими ступенями (9, 11, 13), що є абсолютно типовим для джазової традиції. Загалом, ці інструментальні інтерлюдії створюють ефект «внутрішнього дихання», та забезпечують слухачеві можливість перейти від філософського осмислення до практичного рівня сприйняття змісту композиції. Саме джаз в цій пісні виступає як естетичне тло, підкреслюючи медитативність фольклору, допомагає витончено розкрити сенси, що закладені у словах та мелодії. Таке поєднання різних стилів висвітлює ще глибше українську традицію.

Висновки. Таким чином, можна засвідчити, що джазова культура в Україні має глибоке підґрунтя та пройшла важкий шлях становлення й розвитку, інтегруючись у вітчизняний музичний контекст. Важливу роль у формуванні національного обличчя джазу відіграли соціально-історичні чинники – це й ідеологічні утиски радянського часу, і відсутність інституційної підтримки, і боротьба за культурну ідентичність. Кожен з етапів давав вітчизняній музичній культурі нові імена та залишав важливий пласт музичного, теоретичного, навчального та ідеологічного матеріалу для наступних поколінь. Український джаз, проходячи етапи запозичення, адаптації, інтерпретації та інновації, утвердився як важлива складова української музичної культури, що поєднує в собі глибокі національні корені та відкритість до світових тенденцій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бекіров У. Р. Кримсько-татарський пісенний фольклор в академічній і джазовій композиторській практиці : дис. ... доктора філософії. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2023. 183 с.
2. Корольчук О. Л. Естрадно-джазове вокальне виконавство як предмет сучасних музикознавчих досліджень в Україні. *Українське мистецтво: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрям: Мистецтвознавство : наук. зб.* 2017. Вип. 24. С. 222–226.
3. Осипенко В. В. Народнопісенна традиція у виконавській практиці сучасних українських естрадних співаків. *World Science*. 2018. № 3 (31), Vol. 6. С. 38–42.
4. Романюк Л. Б. Синкретизм фольклору і джазу в музичному мистецтві України кінця ХХ початку ХХІ століття. *Питання сучасної науки і освіти: матеріали XI Міжнародної наук. інтернет-конф. (16–18 березня 2015 року)*. URL: <https://int-konf.org/ru/2015/naukovij-potentsial-2015-16-18-03-2015/1030-kandidat-mistetstvoznastva-romanyuk-l-b-sinkretizm-folkloru-i-dzhazu-v-muzichnomu-mistetstviukrajini-kintsya-khkh-pochatku-khkh-st>
5. Рось З. П. Інтеграція фольклору в джазову музику як одна з характерних особливостей сучасного українського джазу. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Мистецтвознавство»*. 2016. № 1. С. 11–18.
6. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу. Київ : Центрмузінформ, 2004. 230 с.
7. Соловйов А. М. Джазова обробка народної пісні у творчості українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... доктора філософії. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми, 2022. 231 с.
8. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез: монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 203 с.
9. Харенко А. О. Основні тенденції взаємодії джазу та фольклору в Харківському культурному просторі. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2019. Вип. 4. С. 83–89.
10. Collier J. L. The making of jazz. A comprehensive history. New York, 1979. 543 pp.

REFERENCES:

1. Bekirov, U. R. (2023). Krymsko-tatarskyi pisennyi folklor v akademichnii i dzhazovii kompozytorskii praktytsi [Crimean Tatar song folklore in academic and jazz composing practice]. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Korolchuk, O. L. (2017). Estradno-dzhazove vokalne vykonavstvo yak predmet suchasnykh muzykovednykh doslidzhen v Ukraini [Pop and jazz vocal performance as a subject of contemporary musicological research in Ukraine]. *Ukrainske mystetstvo: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku – Ukrainian Art: Past, Present, and Ways Forward*, 24, 222–226 [in Ukrainian].
3. Osypenko, V. V. (2018). Narodnypisenna tradytsiia u vykonavskii praktytsi suchasnykh ukrainskykh estradnykh spivakiv [Folk Song Tradition in the Performance Practice of Contemporary Ukrainian Pop Singers]. *World Science*, 3, 38–42 [in Ukrainian].
4. Romaniuk, L. B. (2015). Synkretyzm folkloru i dzhazu v muzychnomu mystetstvi Ukrainy kintsia XX pochatku XXI stolittia [The Syncretism of Folklore and Jazz in the Musical Art of Ukraine in the Late Twentieth and Early Twenty-First Centuries]. *Pytannia suchasnoi nauky i osvity: materialy KhI Mizhnarodnoi nauk. internet-konf. – Issues of modern science and education: materials of the XI International scientific Internet conference*. Retrieved from <https://int-konf.org/ru/2015/naukovij-potentsial-2015-16-18-03-2015/1030-kandidat-mistetstvoznastva-romanyuk-l-b-sinkretizm-folkloru-i-dzhazu-v-muzichnomu-mistetstviukrajini-kintsya-khkh-pochatku-khkh-st> [in Ukrainian].
5. Ros, Z. P. (2016). Intehratsiia folkloru v dzhazovu muzyku yak odna z kharakternykh osoblyvostei suchasnoho ukrainskoho dzhazu [Integration of folklore into jazz music as one of the characteristic features of contemporary Ukrainian jazz]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii «Mystetstvoznastvo» – Scientific Notes of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series "Art History"*, 1, 11–18 [in Ukrainian].
6. Symonenko, V. (2004) Ukrainska entsyklopediia dzhazu. [Ukrainian encyclopedia of jazz]. Kyiv: Tsenrmuzinform [in Ukrainian].
7. Soloviov, A. M. (2022). Dzhazova obrobka narodnoi pisni u tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia [Jazz arrangement of folk songs in the works of Ukrainian composers of the second half of the twentieth and early twenty-first century]. Candidate's thesis. Sumy [in Ukrainian].

8. Tormakhova, V. M. (2017). *Ukrainska estradna muzyka i folklor: vzaiemopronyknennia i syntezy [Ukrainian pop music and folklore: interpenetration and synthesis]*. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K [in Ukrainian].
9. Kharenko, A. O. (2019). Osnovni tendentsii vzaiemodii dzhazu ta folkloru v Kharkivskomu kulturnomu prostori [The main trends of interaction between jazz and folklore in the Kharkiv cultural space]. *Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti – Traditions and innovations in higher education in architecture and art*, 4, 83–89 [in Ukrainian].
10. Collier, J. L. (1979). *The making of jazz. A comprehensive history*. New York, Granada Publishing.